

บทที่ 1

บทนำ

ฟาร์มโคนมของเกษตรกรแทบทุกฟาร์มจะต้องทำการคัดเลือกโคที่ไม่ดีออกจากฝูง ซึ่งอาจเป็นแม่โค, โคนสาว เพื่อที่จะทำการปรับปรุงฝูงโคนมให้มีจำนวนที่เหมาะสมกับขนาดของฟาร์มและเป็นโคที่มีคุณภาพดี เมื่อมีการคัดโคที่ไม่ดีทิ้งจึงจำเป็นต้องหาโคใหม่มาทดแทน ซึ่งนิยมทำกัน 2 วิธี ได้แก่ การซื้อโคจากนอกฟาร์ม และการเลี้ยงลูกโคที่เกิดภายในฟาร์มเอง (ประยูทธ, 2533) เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตเกษตรกรส่วนใหญ่จึงควรที่จะมีการผลิตลูกโคเอง แต่ถ้าหากว่าการเลี้ยงลูกโคทดแทนในช่วงที่เป็นลูกโคไม่ดีพอ จะทำให้ลูกโคชะงักการเจริญเติบโตโดยเฉพาะในช่วงหย่านมและเกษตรกรจะต้องเสียเวลาไม่น้อยกว่า 2 เดือน ลูกโคจึงจะฟื้นตัวได้และต้องเสียค่าใช้จ่ายโดยไม่ได้รับผลตอบแทน ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการเลี้ยงลูกโคเป็นกิจกรรมในวงจรการเลี้ยงโคนมที่สำคัญ (นิรันดร และคณะ, 2527)

ระบบการเลี้ยงลูกโคนมในฟาร์มโคนมหรือเกษตรกรรายย่อยรวมทั้งในฟาร์มเกษตรกรของจังหวัดเชียงใหม่ด้วย ในปัจจุบันจะแยกลูกออกจากแม่โคหลังคลอดแล้วเร็วที่สุด หรืออย่างมากจะอยู่กับแม่ระยะ 5 วันแรก อาศัยนมแม่ที่มีอยู่แล้วในฟาร์มโคนมทั่วไปใช้เป็นอาหารหลักหรือเลี้ยงลูกโคด้วยนมเทียมหรืออาหารแทนนมอื่นๆ ซึ่งการเลี้ยงด้วยวิธีแรกจะทำให้ต้นทุนสูงมากเนื่องจากน้ำนมแม่มีราคาแพง ส่วนวิธีที่สองคือ ใช้อาหารแทนนมหรือนมผงซึ่งมีข้อที่ควรพิจารณา ดังนี้ ประการแรกเพิ่มค่าใช้จ่ายอุปกรณ์การให้นม เช่น ถังกินนม หัวนมยาง ค่าแรงงานในการเตรียมน้ำนมและการทำความสะอาดอุปกรณ์ต่างๆ ประการที่สองถ้าผู้เลี้ยงไม่มีความชำนาญหรือรักษาความสะอาดอุปกรณ์ให้นมไม่ได้มาตรฐาน ทำให้ลูกโคต้องเสียได้ง่าย ส่งผลให้การเจริญเติบโตไม่ดีเท่าที่ควร ประการที่สามลูกโคเพศผู้มักจะได้รับบาดเจ็บแบบไม่เอาใจใส่มากนักทำให้แคะแแกรน แต่แนวโน้มในปัจจุบันลูกโคนมเพศผู้เป็นทรัพยากรที่มีประโยชน์มากในการนำมาขุนเป็นโคเนื้อ ซึ่งจะต้องเลี้ยงลูกโคเพศผู้ให้มีสุขภาพสมบูรณ์ เมื่อนำมาขุนในคอกจะเพิ่มน้ำหนักได้ดี ดังนั้นจึงเกิดระบบการเลี้ยงลูกโคด้วยนมค้างเต้าขึ้น ท้องที่ใดที่มีปัญหาการหาซื้อนมผงได้ไม่แน่นอน การเลี้ยงแบบนี้อาจไม่ต้องแบ่งนมแม่ที่รีดได้มาใช้ในการเลี้ยงลูกโคอีกต่อไป เนื่องจากยังมีผู้เลี้ยงโคนมอีกไม่น้อยที่ยังนิยมแบ่งนมแม่ที่รีดได้ไปใช้เลี้ยงลูกโคของตน และแม่โคที่ใช้เลี้ยงกันอยู่มีทั้งโคพันธุ์ผสม (โคยุโรปเลือดสูง) ที่ไม่ต้องอาศัยลูกกระตุนก่อนรีดเลย การ

เลี้ยงลูกโคด้วยนมค้ำเต้านับว่าเป็นวิธีที่น่าสนใจสำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในประเทศไทย ซึ่งน่าจะมีการนำออกไปส่งเสริมให้เกษตรกรประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมในฟาร์มต่อไป

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาผลดีและผลเสียของการเลี้ยงลูกโคด้วยนมค้ำเต้า ที่เกิดขึ้นกับแม่โคและลูกโคของเกษตรกร

ลูกโค

- ความสามารถในการเจริญเติบโต
- สุขภาพของลูกโค

แม่โค

- ความสมบูรณ์พันธุ์ของแม่โค
- การเกิดโรคเต้านมอักเสบ
- การอ้วนนม
- ผลผลิตน้ำนมของแม่โค

2. วิเคราะห์ผลกระทบของการเลี้ยงลูกโคด้วยนมค้ำเต้าโดยที่มีการเลี้ยงสัตว์อื่นร่วมด้วยในฟาร์มโคนม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นำวิธีการเลี้ยงลูกโคด้วยนมค้ำเต้า ไปเผยแพร่และสามารถนำไปใช้ได้จริงในฟาร์มเกษตรกรรายย่อย
2. เกษตรกรได้ลูกโคทดแทนที่มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพของการพัฒนาการเลี้ยงโคนมได้อีกทางหนึ่ง
3. ต้นทุนการเลี้ยงลูกโคทดแทนของเกษตรกรจะลดลงและมีประสิทธิภาพที่สุด
4. สามารถลดปัญหาการเกิดโรคเต้านมอักเสบในฟาร์มเกษตรกรลงได้